

K U N G Ö R E L S E

Västra Finlands vattendomstol har i dag givit utslaget

Nr 32/1988/3

Dnr 84044

Ärende Ålands Vatten Ab:s ansökan om föreskrivande av skyddsområde för Dalkarby träsk, Markusbölefjärden och Långsjön samt dessas tillrinningsområden i Jomala och Finströms kommuner.

Avskrift av utslaget finns framlagd för allmänheten i
Västra Finlands vattendomstols registratur
kommunkansliet i Finströms kommun
vattennämnden "
kommunkansliet i Jomala kommun
vattennämnden "

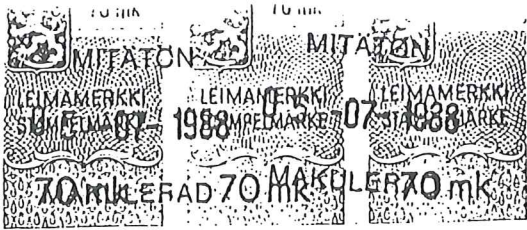
Den för ändringssökande stadgade besvärstiden utgår

5 . 9 . 1 9 8 8

Helsingfors, i Västra Finlands vattendomstol 5.7.1988.

Vattendomstolens
sekreterare

Lena Perklén

VÄSTRA FINLANDS VATTENDOMSTOLS UTSLAG

Nr 32/1988/3

Dnr 84044

Ärende Ålands Vatten Ab:s ansökan om föreskrivande av skyddsområde för Dalkarby träsk, Markusbölefjärden och Långsjön samt dessas tillrinningsområden i Jomala och Finströms kommuner.

Givet i Helsingfors 5.7.1988.

Ansökan

Ålands Vatten Ab har medelst en 9.3.1984 till vattendomstolen inkommen ansökan, vilken åtföljdes av utredningar i ärendet, anhållit om att vattendomstolen skulle fastställa ett skyddsområde för Dalkarby träsk, Markusbölefjärden och Långsjön samt deras tillrinningsområden i Jomala och Finströms kommuner.

Syneförrättning

Vattendomstolen har 12.3.1984 beslutit, att ansökan skall handläggas vid syneförrättning enligt 18 kap. vattenlagen och anhållit om att Ålands landskapsstyrelse skulle förordna eller utverka förordnande av behörig tjänsteman för verkställande av syneförrättningen. Vattenstyrelsen har 27.6.1984 på landskapsstyrelsens anhållan förordnat diplomingenjör Frej Achren till förrättningsingenjör.

På anhållan av förrättningsingenjören har landskapsstyrelsen förordnat diplomingenjör Bror Johansson till biträdande tjänsteman vid syneförrättningen. Synesammanträdena har hållits i Finströms och Jomala kommuner 30.10.1986.

Förrättningsingenjören har jämte sitt 5.1.1987 daterade brev tillställt vattendomstolen de vid syneförrättningen uppkomna handlingarna och förrättningsmännens utlåtande, vilket varit till allmänt påseende i Finströms och Jomala kommuner 7.1. - 6.2.1987.

Ålands Vatten Ab

ämpel 255,-
och för-
dringsavgiften
12,70
ma 267,70

Redogörelse för företaget

Av ansökningshandlingarna och de vid syneförrättningen uppkomna handlingarna framgår bland annat följande:

Ålands Vatten Ab distribuerar konsumtionsvatten till Mariehamn, Jomala, Finström, Hammarland och Lemland. Råvattnet tas från Markusbölefjärden, Långsjön och Dalkarby träsk, vilka är belägna inom Finströms och Jomala kommuner. Vattenuttaget och regleringen av Markusbölefjärden och Långsjön grundar sig på Västra Finlands vattendomstols utslag av den 10.1.1974. Uttaget från Markusbölefjärden och Långsjön sker vid en pumpstation på näset mellan sjöarna. Vattnet därifrån leds till vattenverket i Dalkarby.

Under åren 1981-1985 har Ålands Vatten Ab levererat konsumtionsvatten enligt följande:

1981	1,32 milj. m ³
1982	1,39 "
1983	1,44 "
1984	1,35 "
1985	1,33 "

Därutöver används ca 45 000 m³ vatten per år för spolning o.dyl. vid vattenverket. Vattentagningen har de senaste åren således varit ca 1,4 milj. m³/år, varav ungefär hälften tagits från Markusbölefjärden - Långsjön.

Vattentagningen från Markusbölefjärden inleddes redan i slutet av år 1971 och var t.ex. år 1974 259 000 m³ och år 1975 640 000 m³.

Normalt utnyttjas Dalkarby träsk maximalt, vilket innebär 6-8 månader per år beroende på årsnederbörden. Under resten av året tas vattnet direkt eller via dubbelrening från antingen Långsjön eller Markusbölefjärden.

Dalkarby träsk tillrinningsområde är 314 ha och dess sjöprocent 5. Volymen är cirka 0,4 milj. m³, medeldjupet 2-3 m

och största djupet 5 m.

Markusbölefjärdens tillrinningsområde utgör 13,38 km² och sjöprocenten är 16. Sjöns volym är 8 milj. m³. Det största djupet är 9 m, medan medeldjupet är 5 m.

Långsjöns tillrinningsområde är 29,64 km² och dess sjöprocent är 12. Sjöns volym är 8,7 milj. m³. Det största djupet uppgår till 18 m och medeldjupet är 6 m.

Vattentäkterna är eutrofierade. Förhållandevis stora mängder växtnäringsämnen tillföres sjöarna varje år och möjliggör en kraftig växtplanktonproduktion. De blågröna algerna dominerar under sommaren och har tidvis givit upphov till lukt- och smakproblem i dricksvattnet.

Vissa åtgärder har vidtagits för att förhindra att vattenkvaliteten ytterligare skulle försämrats. Under hela den period vattenbolaget har verkat (fr.o.m. 1970) har en viss minskning av avloppsvattenutsläppet förekommit. Speciellt runt Dalkarby träsk har många avlopp kopplats bort. Kommunala avloppsledningar har byggts från Gölby och Pålsböle, genom vilka det är möjligt att leda bort bosättingens avloppsvatten från tillrinningsområdet. Till exempel avloppsvattnet från Ålands Andelsslakteri leds numera till Jomala kommuns reningsverk. Anslutningen av avlopp från bosättingen har dock skett långsamt.

Man har också vidtagit åtgärder för att undvika syrebrist i vattentäkterna. Från det yttre djupet i Långsjön bortpumpades syrefattigt bottenvatten under tiden 1.2.-26.4.1983, totalt ca 600 000 m³.

År 1977 doserades Al-sulfat i Dalkarby träsk i hela vattenmassan. Försöket bedömdes ha en positiv inverkan på vattenkvaliteten. Under åren 1974-77 doserades kopparsulfat flere gånger i Dalkarby träsk samt samtidigt runt intagssilen i Markusbölefjärden. År 1982 doserades kopparsulfat en gång runt intagsledningen i Långsjön.

I februari 1980 startades i Långsjön en s.k. Hydixor-luftare. Den användes fram till vårvintern 1983, då den flyttades till Markusbölefjärden. Långsjöns vatten från yttre gropen luftades sedan en kortare tid under vintern med en luftnings-trappa på land. Luftningen visade sig dock ej vara tillräcklig. Den 6 mars 1985 startades i Långsjön (Inre djupet) en ny luftare. Bottenvatten med låg syrehalt pumpas nu till ytan, luftas och förs därefter ned till mera än 10 meters djup. Luftaren av denna typförorsakar ej fosfortransport till ytvattnet, vilket innebär att fosfor i bottenvattnet ej kommer att vara tillgänglig för algproduktionen. Med denna luftare kan behandlas 10 000 l/min vatten, varvid syrehalten höjs betydligt på vårvintern och våren. Däremot hade syrehalten under juli och början av augusti 1986 varit noll.

Enligt syneinstrumentet är den externa totalfosforbelastningen till Markusbölefjärden och Långsjön i medeltal sammanlagt cirka 800 kg P/a och motsvarande totalkvävebelastning i tillflödena cirka 8 000 - 10 000 kg N/a. Den interna belastningen av fosfor var år 1985 cirka 640 kg P/a i Markusbölefjärden och cirka 210 kg P/a i Långsjön.

Enligt en vid syneförrättningen gjord utredning om närsaltsbelastningen på sjösystemet Långsjön-Markusbölefjärden har den totala fosforbelastningen på Långsjön beräknats vara 800 - 900 kg P/a och på Markusbölefjärden 1 000 - 1 100 kg P/a.

Med beaktande av att det finns risk för en massutveckling av blågröna alger då den genomsnittliga totalfosforhalten i sjöarna överstiger 25 µg/l, har det i sistnämnda utredning konstaterats, att det krävs en betydande minskning av fosforbelastningen på såväl Markusbölefjärden som Långsjön. Utgående från detta antagande borde fosforbelastningen på Markusbölefjärden få vara högst 670 kg P/a och på Långsjön 550 kg P/a.

Förrättningsmännens utlåtande

Förrättningsmännen har föreslagit, att skyddsområde fastställs för Dalkarby träsk, Markusbölefjärden och Långsjön. Emedan belastningen av fosfor- och kväveföreningar och andra skadliga ämnen helt och hållet kan anses vara diffus belastning, har förrättningsmännen ansett det vara nödvändigt, att skyddsområdet i stort sett omfattar sjöarnas hela tillrinningsområden.

Enligt förrättningsmännens utlåtande bör ersättning utbetalas till de markägare som berörs av de föreslagna inskränkningarna i fråga om nyttjande av vissa dikesrenar. De föreslagna ersättningarna har beräknats enligt 55 000 mk/ha och på 2,5 m:s bredd.

Ytterligare har förrättningsmännen ansett, att sökanden bör till ägaren av lägenheten Norräng RNr 5:9 i Gölby by erlægga en engångsersättning på 8 125 mk, emedan torrläggningen av ett 0,25 ha stort åkerområde försvåras då sidodiken genom den sk. skyddsrenen inte kommer att tillåtas på till nämnda lägenhet hörande åkerområde vid Gölbydikets utlopp.

Påminnelser och yrkanden

I de påminnelsekrifter och utlåtanden som tillställts vattendomstolen med anledning av förrättningsmännens utlåtande har anförts bland annat följande:

1) Ingmar Jansson har yrkat, att Ålands Vatten Ab bör stå för alla anslutningskostnader som uppkommer om hans septiktankar tvångskopplas till Jomala kommuns avloppsledning, liksom även för den kostnad för avloppsvattnet som överskrider den nuvarande årskostnaden på 200 mk för en tömning per år.

Påminnaren har dessutom anförts, att han motsätter sig att tillrinningsvattnet avleds i ett dike till Kaldersfjärden.

2) Jomala kommun har anfört, att kommunen inte godkänner förrättningsmännens utlåtande rörande vattenskyddsplan till den del planen berör områden inom Jomala kommuns gränser. Kommunen har föreslagit att planen lämnas utan fastställelse och att man i stället utreder alternativa åtgärder.

3) Finströms kommun har på de grunder som framgår av påminnelsskriften ansett, att förutsättningar för fastställande av skyddsområde saknas och att ansökan således borde förkastas. För den händelse, att vattendomstolen dock skulle anse att förutsättningar finns för fastställelse, har kommunen framhållit, att det föreslagna skyddsområdet givits en större omfattning än av oundgängligt behov påkallas. Kommunen har dessutom ansett, att de föreslagna skyddsbestämmelserna är överdrivna och oproportionerliga i förhållande till den förväntade nyttan. Ärendet borde enligt kommunen återförvisas till förrättningsmännen för ny syneförrättning även på den grund att det inte utretts tillräckligt. Kommunen har ytterligare yrkat, att alla de, som berörs av det föreslagna skyddsområdet, i alla händelser bör garanteras full ekonomisk ersättning för sina förluster.

4) Göran Eklund, Rolf Englund, Alfons Eriksson, Birger Eriksson, Finströms församling, Tauno Forstén, Per-Axel Gustafsson, Ingmar Hagström, Ingmar Höglund, Alf Jansson, Helling Jansson, Herbert Jansson, Roger Jansson, Kurt-Erik Jansson, Alex Johansson, Holger Karlsson, Ivar Karlsson, Carolus Liewendahl, Ole Lindström, Karl-Erik Manséns sterbhus, Bengt Renfors, Göta Ryberg, Karin Sandell, Gunnar Sjöblom, Helge Snellman, Peter Sundin, Per Sundström, Einar Thyren, Herbert Uppgårdh och Sven-Anders Danielsson har anfört det samma som Finströms kommun ovan i punkt 3) samt dessutom vissa anmärkningar beträffande de i förrättningsmännens utlåtande föreslagna enskilda skyddsbestämmelserna. De har därvid beträffande de i förrättningsmännens utlåtande föreslagna enskilda skyddsbestämmelserna anfört, att föreskrifterna i punkterna a), b), c), i) och l) kan efterföljas på frivillig väg. Påminnarna har ytterligare ansett beträffande punkt c) att spridning av konstgödsel bör vara tillåten också på fruktträdsodlingar under den i

punkten nämnda tiden, samt beträffande punkt i) att normal användning och upplagring av de nämnda ämnena i jordbruket bör få förekomma. Punkterna d), e) och j) har påminnarna ansett vara onödiga, Påminnarna har vidare meddelat, att de på det bestämdaste motsätter sig bestämmelserna i punkt g) samt att de anser, att i punkt h) nämnda lager bör få grundas i samband med t.ex. servicestationer eller andra anläggningar där dylika lager erfordras för själva anläggningens verksamhet. Beträffande punkt m) har i påminnelse-skriften anförts, att 3,0 m breda skyddsrenar knappast ger bättre skydd än 1,5 m breda skyddsrenar, vilka markägarna vid synsammanträdena varit villiga att överenskomma om under förutsättning att skyddsområde inte fastställs. Påminnarna har yrkat, att sökanden bör bekosta skötseln av skyddsrenarna samt att nya sidodiken bör få uppgrävas om detta är motiverat från dräneringssynpunkt.

Påminnarna har slutligen yrkat, att alla de förluster som skyddsområdet förorsakar bör ersättas, såsom t.ex. försämrat markvärde, försvårade möjligheter att utnyttja mark, skattebortfall för kommunerna och inkomstbortfall för näringsidkare. Därtill är de i punkt m) föreslagna ersättningarna för små med beaktande av att det gängse priset för åkermark i dag är 9 - 10 mk/m².

5) Ålands Vatten Ab har i sin påminnelse-skrift med anledning av förrättningsmännens förslag att Norräng RNr 5:9 delvis ersätts för försämrad torrläggning konstaterat, att området är nyodlat mycket tack vare de lägre vattennivåer som numera förekommer i Långsjön på grund av vattenregleringen. Beträffande punkt e) i skyddsbestämmelserna har bolaget ansett, att det för att förhindra oklarheter bör fastställas gränser för när en anläggning för avloppsvattenbehandling är godkänd respektive när den förorenar. Bolaget har yrkat, att generella gränser bör fastställas även för användningen av i punkt i) avsedda gödsel- och giftämnen så att dessa inte i skadlig mängd kommer ut i marker och vattendrag.

Beträffande punkt 1) av i förrättningsmännens utlåtande benämnda "Övriga bestämmelser" har sökandebolaget ansett, att myndigheternas rätt att granska och övervaka borde kompletteras med skyldigheten att tillse att åtgärder vidtas om kvalitetsförsämrande ämnen kommer ut i skadlig omfattning på skyddsområdet. Gränser för när ett avloppsvatten är kvalitetsförsämrande bör även fastställas.

Ålands Vatten Ab har slutligen konstaterat, att det vid bedömandet av de föreslagna ersättningarna bör beaktas att åtgärder måste, på grund av sjöarnas dåliga tillstånd, vidtas för att på sikt sanera dem oberoende av om de används som vattentäkter eller ej.

6) Ålands landskapsstyrelse har i sitt utlåtande anfört, att skyddsbestämmelsen i punkt a) beträffande hantering av avfall från husdjursskötsel kan godkännas under förutsättning att vederbörande kan erhålla finansieringsstöd. Eftersom det i punkt f) är fråga om anläggning som avses i 3 § förordningen om förhandsåtgärder för skydd av vatten, har landskapsstyrelsen ansett att bestämmelsen bör systematiskt inordnas under punkt g). Landskapsstyrelsen har därtill yrkat, att bestämmelsen i punkt g) bör ändras, emedan det är fråga om sådan prövning som ankommer på landskapsstyrelsen. I övrigt kan det enligt landskapsstyrelsen ifrågasättas om ett ovillkorligt förbud mot byggande av servicestationer bör införas. Landskapsstyrelsen har vidare ansett, att åtgärderna i punkt h) kunde göras beroende av tillstånd för att sålunda undanröja motsägelsen mellan denna bestämmelse och andra stycket i punkt g). Beträffande punkt m) har landskapsstyrelsen anfört, att det bör ankomma på markägarna att se till att skyddsrenarna sköts på ett från vattenvårdssynpunkt sakenligt sätt.

Landskapsstyrelsen har yrkat, att punkt 1) av i förrättningsmännens utlåtande anförda "övriga bestämmelser" bör ändras så, att även de i andra meningen nämnda åtgärderna, dvs. undersökning av vattenkvaliteten i sjöarna och de faktorer som kan påverka den samt utredande av möjliga föroreningskällor,

ankommer på de nämnda myndigheterna, såvida enskilds rätt berörs. Beträffande punkt 4) har landskapsstyrelsen anfört, att utmärkningen av skyddsområdets gränser i terrängen bör ske enligt landskapsstyrelsens anvisningar, varjämte representerer för landskapsstyrelsen och de berörda markägarna bör beredas tillfälle att närvara.

7) Vatten- och miljöstyrelsen har i sitt utlåtande meddelat, att den inte har några anmärkningar på grund av förrättningsmännens utlåtande.

Förklaring och utlåtande

Ålands Vatten Ab har i egenskap av sökande givit sin förklaring och förrättningsingenjören sitt utlåtande med anledning av påminnelsekrifterna och utlåtandena.

Anteckning

Antecknades, att vattendomstolen medelst sitt 10.1.1974 givna utslag nr 1/1974 Y beviljat Ålands Vatten Ab tillstånd att reglera vattnets avrinning från Markusbölefjärden och Långsjön samt att leda vatten från dem, 50 l/s beräknat som månadsmedeltal, att användas för centrala Ålands och Mariehamns vattenförsörjning.

VATTENDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Vattendomstolen har behandlat detta ärende och lämnar Ingmar Janssons påminnelse som gäller avledande av tillrinningsvatten utan prövning såsom inte hörande till detta ärende.

Till övriga delar har vattendomstolen tagit ärendet till övervägande.

Finströms kommuns yrkande att ärendet borde återförvisas till ny synförrättning, förkastar vattendomstolen med hänsyn till ärendets utredda skick.

Vattenkvaliteten i sjöarna Dalkarby träsk, Markusbölefjärden och Långsjön har på grund av flere mindre belastningskällor förändrats så, att användningen av sjöarna som råvattenkällor äventyrats. De nämnda sjöarna behövs som råvattentäkter för befolkningen i Mariehamns stad och för en stor del av befolkningen i kommunerna Jomala, Finström, Hammarland och Lemland. Då detta av hygieniska och andra viktiga allmänna skäl förutsätter att vattnet i sjöarna hålls rent, prövar vattendomstolen rättvist förkasta yrkandena att ansökan om fastställande av skyddsområde bör förkastas.

Beträffande yrkandena att skyddsområdesföreskrifterna borde framställas mer detaljerade och att specificerade gränser borde fastställas för de olika utsläppen, konstaterar vattendomstolen, att det, på grund av att de skadliga ämnena är så olika, uppkommer på olika sätt och kan reduceras på olika sätt, i praktiken är omöjligt att fastställa detaljerade gränsvärden som lämpar sig för alla olika fall. Det ankommer alltid delvis på sakägarna och tillsynsmyndigheterna att i varje enskilt fall ta dessa frågor i övervägande. I det fall att man inte uppnår enighet om tolkningen ankommer det på vattendomstolen att avgöra frågan.

Vad sedan beträffar de i ärendet anförda ersättningsyrkandena, så med beaktande av att diffusionsbelastningskällorna på skyddsområdena tillsammans bör anses ha förorsakat och förorsaka i 1 kap. 19 § vattenlagen avsedda följder i de ifrågavarande sjöarna, och å andra sidan det, att skyddsområdesföreskrifterna inte åtminstone på förhand sett och med beaktande av de av förrättningsmännen redan föreslagna ersättningarna kan anses förorsaka någon följder som kan betraktas som oskäliga, prövar vattendomstolen rättvist förkasta de i ärendet anförda ersättningsanspråken.

Vad på de i förrättningsmännens utlåtande anförda ersättningarna i övrigt ankommer, så prövar vattendomstolen rättvist, emedan det bör anses finnas synnerlig anledning till detta, att med stöd av 16 kap. 21 § vattenlagen på grund av höjningen av den allmänna prisnivån höja de föreslagna ersättningarna genom att multiplicera dem med talet 1,08. Dessutom avrundas ersättningsbeloppen.

Övriga i ärendet anförda påminnelser, yrkanden och anmärkningar beaktar vattendomsstolen på det sätt som framgår av nedanstående skyddsområdesföreskrifter, men förkastar dem i övrigt såsom obefogade.

På grund av det ovan nämnda prövar vattendomsstolen med stöd av 9 kap. 19 § vattenlagen rättvist föreskriva, att de i förrättningsmännens utlåtande föreslagna och på de till utslaget bifogade kartorna utmärkta, i Jomala och Finströms kommuner belägna områdena omkring sjöarna Dalkarby träsk, Markusbölefjärden och Långsjön skall utgöra dessa vattentäkters skyddsområden (BILAGOR 1 och 2).

Till skyddsområdena hör helt eller delvis de lägenheter som framgår av den till detta utslag bifogade förteckningen (BILAGA 3).

Förutom stadgandena i vattenlagen bör på skyddsområdena, om ej vattendomsstolen på ansökan annorlunda föreskriver, särskilt iakttas följande föreskrifter:

- a) Djurstall bör vara försedda med sådana vattentäta bassänger eller gödselplattor för lagring av avfall att förorening av vattendrag och grundvatten förhindras. Dessa lagringsutrymmen bör vara så dimensionerade, att de rymmer gödsel samt det regn-, smält-, tvättvatten och dylikt, som kommer in i lagringsutrymmena, från en 12 månader lång tid.

De anläggningar för gödselhantering, som inte fyller ovan nämnda krav, skall inom fyra år efter det detta utslag vunnit laga kraft ombyggas så, att de motsvarar skyddsföreskrifterna.

Spridning av gödsel på snötäckt eller frusen mark är förbjudet.

- b) Svämngödsel eller slam från avloppsreningsverk skall vid spridning på åkermark omedelbart nedmyllas.

- c) Ytgödsling utan omedelbar nedmyllning av gödseln på åkerområden närmare än 100 m från stranden är förbjudet. Spridning av konstgödsel på åkrar med höstsådd, gräsvall, grönsaks- och bärväxter samt fruktträd är dock tillåtet mellan den 20 april och den 1 september samt kalkning av marken.

Ifrågavarande områden vid stränderna framgår i bilagorna 1 och 2 till detta utslag.

- d) Byggnader som uppförs på områdena skall såvitt det är möjligt anslutas till ett allmänt avloppsledningsnät. I annat fall skall avloppsvattnen via ett slutet system eller på annat sätt ledas bort från skyddsområdena eller behandlas så, att vattenkvaliteten i sjöarna ej försämras.
- e) Anläggningar för avloppsvattenbehandling, torrklosetter, avloppsledningar, gödsellager, urinbrunnar och motsvarande skall vara så täta samt underhållas och användas så att vattendrag och mark ej förorenas. Anläggningarna skall dimensioneras och byggas enligt myndigheternas bestämmelser och direktiv. Pressvätska från ensilageframställning får ej inom tillrinningsområdet ledas till sjöarna via bäckar eller diken utan behandlas på samma sätt som gödsel från kreatursskötsel.
- f) På området får ej anläggas avstjälningsplatser eller begravningsplatser. Finströms församlings begravningsplats i Prästgården by får dock utbyggas för att tillgodose Finströms kommuns behov av gravplatser.
- g) På området får ej byggas servicestationer, bränsledistributionsstationer, oljegrus- eller asfaltsstationer eller sådana industrianläggningar, från vilka det kan komma ut i 1 § i förordningen om förhandsåtgärder för skydd av vatten nämnda miljöfarliga ämnen.

På området får ej utan tillstånd av Ålands landskapsstyrelse byggas sådana fabriker, anläggningar eller lager, som nämns i 3 § i förordningen om förhandsåtgärder för skydd

av vatten. Detta gäller ej upplagring av brännbara vätskor, vilket behandlas nedan i punkt h).

- h) På området får ej anläggas lager för oljor, fenoler, bränslen i vätskeform, landsvägssalt eller andra ämnen, som är skadliga för grundvattenkvaliteten och vattenkvaliteten i vattendragen. Förbudet berör ej enskilda fastigheters cisterner, som är utrustade med skyddsanläggningar. Dessa cisterner och ledningar bör skyddas på behörigt sätt. Vid transport av ovannämnda ämnen bör speciell försiktighet iakttas för att förhindra att de kommer i jorden.

Besiktning av oljecisterner inom skyddsområdet bör utföras så som anges i landskapslagen om tillämpning av vissa i riket gällande författningar rörande explosionsfarliga ämnen (ÅFS 12/71, ändring 7/85).

- i) På området får ej användas eller upplagras svämgödsel, konstgödsel, slam från avloppsreningsverk, ensilage, växtskyddsmedel eller skadedjursgifter i sådan mängd eller på sådant sätt, att dessa ämnen i skadlig mängd kan komma i grundvattnet eller med ytvattnet i vattendragen eller i bäckar och diken, som rinner ut i vattendragen.

Om man ej kan överenskomma om ovan i denna punkt nämnda begränsningar, bör Ålands landskapsstyrelses direktiv följas vid användningen, tills vattendomstolen på ansökan eventuellt bestämmer annat.

- j) Flygspridning av gödselämnen, växtskyddsämnen eller skadedjursgifter är förbjudet.
- k) Om det på skyddsområdet byggs nya, för genomgångstrafik avsedda allmänna vägar, skall dessa skyddsområdesföreskrifter samt vattenanskaffnings- och vattenskyddssynpunkter iakttas vid planeringen och byggandet.
- l) På Dalkarby träsk är motorbåtstrafik ej tillåten. På Dalkarby träsk, Markusbölefjärden och Långsjön är motorbåtsävlingar ej tillåtna. Motorfordonstrafik vintertid är

ej heller tillåten. Förbudet gäller ej nödvändig användning av motorbåt eller motordrivet fordon i samband med idkandet av jord- och skogsbruk eller annan motsvarande näring. Att använda motorbåt eller motorfordon vid tjänsteärenden, sjuktransporter och räddningsverksamhet eller motsvarande är tillåtet.

- m) Vid de på de till detta utslag bifogade kartorna (bilagorna 1 och 2) utmärkta diken är det på ett 3,0 m brett område räknat från dikessläntens yttre kant förbjudet att använda bekämpningsmedel mot skadedjur samt att bearbeta och gödsla marken.

Anläggande av permanent gräsvall och skörd av denna är dock tillåtet. I första hand bör markägaren och i andra hand Ålands Vatten Ab se till att skyddsrenarna sköts på ett från vattenvårdssynpunkt sakenligt sätt. I dessa skyddsrenar får nya sidodiken ej grävas.

Vid Gölbydikets utlopp får på åkerområde som hör till lägenheten Norräng Rnr 5:9 i Gölby by av Jomala kommun inga sidodiken förekomma i skyddsrenarna.

Ersättningar

Såsom ersättning för att torrläggning av ett 0,25 ha stort åkerområde av ovan nämnda lägenhet Norräng Rnr 5:9 försvåras bör Ålands Vatten Ab till ägaren av lägenheten erlægga 8 780 mk.

I övrigt bör Ålands Vatten Ab för inskränkningarna i fråga om nyttjande av skyddsrenarna erlægga följande ersättningar:

KOMMUN By Lägenhet	RNr	Angiven ägare	Dikesrenarnas sammanlagda längd (m)	ERSÄTTNING MK
Långsjön				
J O M A L A				
Gölby				
Norräng	5:9	Ryberg Göta Karolina	257	3 820
Skiftet	2:35	Ryberg Göta Karolina	140	2 080
Borgberg	2:19	Dahlblom Helga Emilia	100	1 490
Norräng II	5:45	Ryberg Göta Karolina	22	330
Kalders II	5:44	Mansén Maj-Britt	70	1 040
Kalders	2:16	Mansén Maj-Britt	168	2 490
Vestergård	5:53	Dahlblom Helga	165	2 450
Bergens	5:13	Dahlblom Erik Dahlblom Ida	120	1 780
Björkebo	3:3	Ojala Kari Martti	80	1 190
Westergård	4:41	Lindström August Ole	140	2 080
Karlsbo I	1:24	Jansson Per-Olof	180	2 670
Snellmans	1:6	Jansson Per-Olof	80	1 190
Buskböle				
Vestergård	2	Eriksson Erik Alfons	460	6 830
Nedergård	1:8	Karlsson Elsa och Jansson Johannes	460	6 830
Gölby				
Jans	6:9	Hagström Karl Ivar	310	4 600
Karls	6:20	Karlsson Erik Holger	360	5 350
Östergård	4:5	Karlsson Erik Holger	120	1 780
Karls	6:20	Karlsson Erik Holger	70	1 040
Hindersåkern	1:26	Lindström August Ole	214	3 180
Holmängen	3:5	Fagerholm Karl och Lars	70	1 040
Westergård	4:41	Lindström August Ole	440	6 530
Solkulla I	1:38	Jansson Ture och Dorothy	55	820
Norrängen	1:16	Eriksson Erik Alfons	60	890

				ERSÄTTNING MK
Buskböle				
Nedergård	1:8	Karlsson Elsa och Jansson Johannes	90	1 340
Markusbölefjärden				
F I N S T R Ö M				
(Dike till Tunaviken)				
Markusböle				
Östergård	1:29	Sjöblom Johan Gunnar	135	2 000
(Dike mellan Prästträsket och Tunaviken)				
Strömsvik				
Enst-Säteri	1:24	Eklund Göran Vilhelm	270	4 010
Prästgården				
Prästgården	1:7	Finströms församling	390	5 790
(Dike norrom Prästträsket)				
Enst-Säteri	1:24	Eklund Göran Vilhelm	125	1 860
(Dike norrom Brantsböle träsk)				
Pålsböle				
Norrängen	4:24	Karlsson Karl Einar	150	2 230
Nygård	4:31	Karlsson Leif, John, Lisa, Mona, Marina och Jan	130	1 930
Björkhagen	2:9	Strömberg Karl och Agnes	120	1 780
Östergård	2:18	Samuelsson Karl Folke	135	2 000
(Dikena till Öviken)				
Grelsby				
Nybygget	2:7	Höglund Ingmar och Mildrid	650	9 650
Vestersvidja	2:52	Sundin Tor Mauritz	650	9 650
Smedens	2:11	Sundin Tor, Knut och Doris	660	9 800
Långsjön				
(Näsängs träsk)				
Stornäs	2:94	Thyrén Einar och Helga	65	970
Annebo	2:37	Sundström Per-Erik och Ritva	700	10 400

				ERSÄTTNING
(Dike till Stallhaga träsk)				MK
Grelsby				
Kungsgård	1:27	Landskapet Åland	2 235	33 190
Nytorp	2:106	Forsten Tauno Edvard	270	4 010
Länken	2:82	Mattsson Bror Viktor	200	2 970

Dalkarby Träsk

J O M A L A

Dalkarby

Uppgård	1:95	Uppgårdh Herbert Emanuel	60	890
Södergård	2:68	Gustavsson Ulla Elisabeth	320	4 750

Prästgården by

Prästgården	1:3	Jomala församling	670	9 950
-------------	-----	-------------------	-----	-------

Dalkarby

Nyåker	10	Karlsson Johan Ivar	20	300
Norråker	4:82	Eriksson Johan Birger	160	2 380

Möckelby

Söderhagen	3:18	Ståhlman Johannes Ruben	80	1 190
Tallåsen	3:13	Eriksson Rolf och Stig	100	1 490

Mellangård	2:4	Nordlund Emilia Eriksson Thyra Johansson Agda Johansson Per-Erik	45	670
------------	-----	---	----	-----

Möcklanders	3:32	Lindberg Ingrid Svea	190	2 820
-------------	------	----------------------	-----	-------

Ersättningarna skall erläggas utan dröjsmål sedan detta utslag vunnit laga kraft. Till beloppen bör läggas 6 %:s årlig ränta från den dag utslaget givits till betalningsdagen.

Emedan de skador som skall ersättas inte kan anses nämnvärt minska de ifrågavarande lägenheternas värde som säkerhet ges med stöd av 11 kap. 15 § 2 mom. vattenlagen inte föreskrift om deponering av ovan nämnda ersättningar.

Övriga föreskrifter:

- 1) Vederbörande myndighet har rätt att granska avloppsvatten- och avfallsbehandlingen i sådana fastigheter och boskapsbyggnader, som byggts innan detta utslag givits, samt övervaka att från dessa ej i skadlig omfattning kommer kvalitetsförsämrande ämnen i skyddsområdets grundvatten, sjöar, bäckar och diken. Ålands Vatten Ab har rätt att undersöka vattenkvaliteten i sjöarna och med iakttagande av nödvändig försiktighet de faktorer som kan påverka vattenkvaliteten samt även göra nödvändiga undersökningar för att utreda möjliga föroreningskällor.
- 2) Ålands Vatten Ab har rätt att på egen bekostnad ansluta fastigheter som byggts innan detta utslag givits, till allmänt avloppsnät eller avleda eller transportera avloppsvattnen från dessa bort från skyddsområdena. Fastighetsägaren står för den eventuella bruksavgiften, som förorsakas av anslutningen till avloppsnätet.
- 3) Ålands Vatten Ab har rätt att på egen bekostnad täta vägdikenas bottnar och slänter på skyddsområdena. Tätningen bör utföras så, att dikenas vattenledningsförmåga ej försämras. Tätningen bör utföras enligt direktiv, som ges av vägghållaren. Ålands Vatten Ab ansvarar för underhållet av tätningarna.
- 4) Ålands Vatten Ab bör enligt landskapsstyrelsens anvisningar på ett ändamålsenligt sätt utmärka skyddsområdenas gränser i terrängen samt upprätthålla utmärkningen. Gränserna bör utmärkas inom åtta månader efter det att detta utslag vunnit laga kraft.
- 5) Ålands Vatten Ab bör ofördröjligen skriftligen meddela vederbörande jordägare om skyddsområdena samt de föreskrifter som gäller dessa.

6) Ålands Vatten Ab bör utan dröjsmål ersätta vederbörande rättsinnehavare skada, men och annan förlust av förmån som förorsakas av skyddsåtgärder som bolaget vidtar på grund av detta utslag, om ej annat överenskommes.

Om man inte kommer överens om dessa ersättningar, kan sakägare bringa ersättningsfrågan medelst ansökan till vattendomstolens avgörande.

Detta utslag bör beträffande de inskränkningar som gäller nyttjande av skyddsområde med stöd av 9 kap. 19 § 3 mom. vattenlagen iakttas, även om ändring sökes i det.

Sedan detta utslag vunnit laga kraft sänder vattendomstolen med stöd av 21 kap. 8 § 1 mom. vattenlagen och 84 § vattenförordningen en avskrift av utslaget och av en karta över vattentäkternas skyddsområden till lantmäterikontoret i Åbo och Björneborgs län samt på Åland.

Avskrifter av detta utslag sänds till vattennämnderna i Jomala och Finströms kommuner, vilka bör förvara utslagen så att den som så önskar har möjlighet att ta del av dem.

Ändring i detta utslag söks genom besvär hos vattenöver-

domstolen.

Besvärstiden utgår 5.9.1988.

Besvärkundervisning bifogas.

På Västra Finlands vattendomstols vägnar:

Tuulia Riikonen

./.
Lena Perklén

I avgörandet har deltagit vattenrättsdomare Tuulia Riikonen
samt vattenrättsingenjörerna Kalevi Tikka och Martti Laakso.
./.. LP/pv